

Eltűnődve

A malmok dolga, hogy öröljenek. A társadalmi élet malmainak feladata sem más, csak tempójuk változó: helytől, körülményektől, az ott élőktől s természetesen a társadalmi ranglétra csúcsán állóktól függ még sok más tényezővel egyetemben. Ingó-bingó az a csúcs. Csúszós a talaj. Rövidebb, néha hosszabb ideig kapaszkodhattak, kapaszkodhatnak meg a mindenkori aktuálpolitika urai, de az így vagy úgy levitézettek is. Idetartoznak a köpönyegforgató „alkalmazkodók”, akik mindenhol és mindenkor megteremnek. Ezt bőségesen bizonyítják a történelmi tények is. Tehát nincs új a nap alatt. A lényeg marad.

És hol vannak azok, akik önös érdekeiket háttérbe szorítva a közérdeket helyezik előtérbe? Hol vannak, akiknek a nemzeti léttudat nem alkalmi ruhadarab, mely pillanatok alatt levethető, ha épp úgy alakulnak az érdekeiket veszélyeztető körülmények?

Tévedés ne essék, az utóbbiak közé nem tartoznak azok, akik látványosan az uralmon lévők munkájára csak a kákán is csomót keresve tekintenek, sőt az esetleges hibákon nagy port verve fel lovagolnak, de teremteni képtelenek. Legtöbbjüknek az új, a jobb létrehozása nem is célja, az önfítogtatás, szemfényvesztés annál inkább. Ideig-óráig akadnak odaadó rajongóik. Szerencsére, végül a leghiszékenyebbek szeméről is lehull a hályog.

Szükség van arra (vagy mégsem érkezett el az ideje annak?), hogy Diogenészként verőfényben lámpást gyújtsunk, hogy láthassuk azokat, akik a múltörzés mellett a jövőteremtését is aktív cselekvőként vállalják; hogy láthassuk azokat, akiknek szívós munkája sajnos már évtizedek óta Don Quijote-i szélmalomharcra emlékeztet.

Errefelé már szélmalomok sincsenek. A cervantesi hős nyomdokaiban lépkedők zöme egy másik létvalóságban lelt végső nyugalomra, ahol lantra, tollra, küzdelemre nincs szükség.

És hogy vagyunk az idővel?

„Mi hát az idő? Ha senki sem kérdezi, tudom; ha kérdik tőlem, s meg akarom magyarázni, nem tudom.”

(Hippói Szent Ágoston)

Elkerülhetetlen a számtalanszor idézett Hérakleitosz folyómetafora, de az újabb állítások, felfedezések tömkelegéből kiemelem a kvantumvilág elméletét az elhólyosuló időről.

A különböző teoretikus állításokon túl, vagy összességükben (ha ez valóban lehetséges), minden korszak velejárói a pró- és kontraerőhatások. Kérdés: mi lesz nálunk a pró, és mi a kontra? És leszünk-e, lesznek-e még, akik a filozófiai nézeteken, önös érdekekből táplálkozó szélsőes érzelmeiken túl a leghétköznapibb értelemben tevőlegesen cselekszenek a fenn- és megmaradásért?

Létezésünk minőségi fokmérői valójában nem a zajongó politikai üléstermek, hanem az azokon kívüli élet. Mint pl. az üresedő iskolai osztályok. Egyik elgondolkodtató és cselekvésre sarkalló elhanyagolhatatlan tény, hogy a 2019/2020-as tanévben a nagybecskereki gimnázium magyar tagozatában nincs nagybecskereki diák.

Némaságukban beszédesek a bánati sírkertek is. A Béga-parti város szomszédos, még most is talán többségében magyarok lakta falvában a temetés mindig ünnep volt. A komor és végtisztességet megadó gyász ünnepe. Íratlan törvényeit betartották. Pl. jóval a lélekharang megszólalása előtt már összegyűltek a hozzátartozókon kívül a közelebbi meg távolabbi rokonok, szomszédok, barátok. Azt is magától értetődőnek tekintették, hogy megjelent néhány teljesen ismeretlen is.

Most meg már az vált természetessé, hogy négyen-öten jönnek el az idős ember temetésére. A lobo-gót sincs, aki vigye, ami példátlan a falu történetében. Többször megesett, hogy a koporsó mellett a családtagok közül csak a hitestárs állt, akit gyászában csupán a legközelebbi szomszéd vigasztalt. Virág is mind ritkábban kerül a friss sírra. Borítékot adnak inkább az idős özvegy kezébe, aki könnyfátylán keresztül köszönettel néz rá. Mert ha távol élő gyermekei meg is feledkeznek róla, a borítékban lévő pénzből minden felírt gyógyszerét rövidesen kiválthatja, és talán futja még egy köbméter fára.

Okulnunk kellene ebből is, ahogy megszívlelni nemzeti múltunk eseményeinek és nagyjainak intő vagy épp követendő példáit.

Írófejedelmünk, a verseci születésű Herczeg Ferenc a következőt jegyezte le:

„A bánási nagy róna olyan világos, mint egy szoba, amelyről nyárára leszedték a függönyöket. Ez nem a nappolyi öböl arany fénye, hanem valami különös, józan, minden zugot átjáró ezüstös ragyogás.”

***

– Megvan-e még bennünk ez a józan ragyogás? – itt és most ez az utolsó kérdésem.